

PAȘTILE ORTODOX 2023

Georgeta RADOSLAVESCU

Cea mai importantă sărbătoare din an cu o încărcătură emoțională impresionantă o reprezintă Paștile Ortodox. Miracolul Învierii Domnului este celebrat peste tot în lume prin tradiții și obiceiuri dintre cele mai frumoase, iar slujba Învierii reunește an de an miliarde de oameni. Sărbătoarea aduce liniște sufletească, pace și armonie. În prima zi de Paști, după slujbă, oamenii merg la casele lor și se strâng în jurul meselor îmbelșugate alături de toți cei dragi.

După ce creștinii și-au arătat recunoștința prin post și rugăciune față de patimile și Răstignirea lui Iisus Hristos în Săptămâna Patimilor, iată că duminică, în ziua sfântă a Paștilor, se celebrează Învieria lui Iisus, care a adus omenirii speranța mântuirii și a vieții veșnice, prin sacrificiul Său.

În acest an 16 aprilie este data pentru Paștile Ortodox 2023 iar 9 aprilie pentru Paștile Catolic. În prezent, Biserica Ortodoxă Română sărbătorește Crăciunul după calendarul gregorian și Paștile după cel iulian.

Care este motivul pentru care Învieria Domnului este considerată cea mai mare sărbătoare a creștinătății? Ce semnifică și ce tradiții și obiceiuri îmbracă această sărbătoare?

Învieria Domnului semnifică în primul rând victoria lui Iisus Hristos asupra morții. Este cea mai mare sărbătoare a creștinismului, o sărbătoare a bucuriei depline, a luminii divine și a sufletului. Atmosfera din noaptea Învierii, pacea și căldura emanate de acest moment, reuniunea familiilor și participarea tuturor la serbarea Învierii, toate acestea sunt impresionante și cu adevărat emoționante.

În noaptea Învierii nimeni nu ar trebui să fie trist sau să plângă. Este momentul în care răul și viclenia sunt lăsate deoparte, îmbrăcând haina bucuriei și a adevărului.

Pentru creștinii sărbătoarea de Paști durează trei zile, perioadă în care au avut loc Răstignirea, Moartea și Învieria lui Hristos, fapte amintite în biserică din Joia Sfântă până în Duminica Învierii. Creștinii nu sărbătorească în fiecare an la aceeași dată Paștile și, de asemenea, există date diferite de sărbătorire a Paștilor la catolici și alte rituri creștine apusene, pe de o parte și ortodocși, pe de altă parte.

Ce semnificație are Învieria Domnului?

Din evangheliile aflăm că în prima zi a săptămânii, duminică, femeile mironosite au venit cu mirse la mormântul lui Hristos, cu care aveau de gând să ungă, după obicei, trupul lui Iisus. Maria Magdalena, venită cu celelalte femei, ajunge prima la mormânt și uimită de vederea pietrei ridicată și a mormântului gol, nu le mai așteaptă pe celelalte femei și aleargă să le

vestească apostolilor cele petrecute. Ea nu mai vede îngerul, care le întâmpină pe celelalte femei și nici nu-i ascultă mesajul - că Hristos a înviat.

Pe când femeile mironosite mergeau către apostoli să vestească cele întâmplate, sunt întâmpinate de Hristos cu următoarele cuvinte: „Bucurați-vă” și „Nu vă temeți”. El le repeta îndemnul dat de înger: „Duceți-vă și vestiți fraților Mei, să meargă în Galileea și acolo mă vor vedea”.

La mormânt ajung și Ioan și Petru. Deși Ioan sosește primul, el intră în mormânt după Petru. În afară de prezența giulgiului și a mahrimei, care indicau că Hristos a înviat, apostolii au văzut în mormânt ceva minunat. A fost o experiență învăluită în taină, care a constituit o adevărată iluminare. Din această clipă, Ioan a crezut fără șovăială în Învieria lui Hristos. Cei doi apostoli vor merge să vestească și celorlalți Învieria lui Hristos. Maria Magdalena, care îi urmase pe cei doi ucenici, nu pleacă de la mormânt, rămâne aici să plângă. Gândul ei era că trupul lui

Iisus fusese furat. Pe când plângea, potrivit Scripturii, i se arată doi îngeri. După puțin timp, i se arată și Hristos, pe care îl aseamnă pentru început cu un grădinar, căruia îi cere să-i vestească unde a fost pus Hristos. După ce are loc recunoașterea lui Hristos, primește misiunea să meargă și să vestească ucenicilor: „Mergi la frații Mei și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru și la Dumnezeu meu și Dumnezeu vostru”.

Învieria Domnului este cea mai mare sărbătoare a creștinilor ortodocși, cel mai important eveniment care a avut loc în istoria umanității - „al praznicelor praznic și sărbătoare a sărbătorilor”, așa cum îl numesc cântările Bisericii din noaptea de Înviere.

Lumina Sfântă sau focul haric, este considerată de creștinii ortodocși a fi o minune care se întâmplă în fiecare an la Biserica Sfântului Mormânt din Ierusalim în Sâmbăta Mare, ziua dinaintea Paștelui Ortodox. Mulți o consideră cea mai veche minune anuală atestată a lumii creștine. În sâmbăta de dinaintea Paștelui, la prânz, patri-

arhul grec împreună cu clerul, urmat de patriarhul armean și episcopul coptilor, înconjoară de trei ori în Sfântul Mormânt, cântând imnuri. Apoi, Patriarhul Ortodox al Ierusalimului citește rugăciunea Pogorării Sfintei Lumini și intră singur în mormânt. Lumina Sfântă coboară și aprinde candela, de unde apoi patriarhul aprinde 33 de lumânări (semnificând numărul anilor lui Iisus Christos la răstignire). Patriarhul iese apoi din încăperea mormântului și rostind rugăciuni, împarte lumină celor prezenți. Potrivit mărturiilor pelerinilor, Focul Sfânt nu le arde părul sau fața. Înaintea de săvârșirea minunii, Sfântul Mormânt este verificat pentru a nu exista acolo nicio sursă de lumină, iar înainte de a intra în Mormântul Domnului, patriarhul este și el examinat de autoritățile israeliene pentru a se arăta că nu poartă asupra sa mijloace tehnice de aprindere a focului.

Slujba de Înviere începe în jurul orei 23.00, în interiorul lăcașurilor de cult. Învieria Mântuitorului este proclamată în afara bisericii pentru că ea îi privește pe toți oamenii - credincioși sau necredincioși. La miezul nopții, preotul iese din biserică având lumânarea aprinsă și îi îndeamnă pe cei prezenți: „Veniți de luați Lumină!”. În multe locuri, Lumina este împărțită credincioșilor împreună cu bucățele de pâine stropite cu vin, denumite Paște. După ce lumânările oamenilor sunt aprinse, alaiul avându-l în frunte pe preot, dascăl și cântăreți înconjoară biserica de trei ori, cântând „Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte calcând și celor din morminte viață dăruindu-le”. Credincioșii răspund într-un glas „Adevărat a înviat!”. Apoi, se intră din nou în biserică, unde continuă slujba de Înviere, care durează până în jurul orei 3.00 dimineața.

Cum se spune corect: Paști sau Paște?

În fiecare an, sărbătoarea Învierii Domnului aduce în actualitate și o dilemă mai veche de exprimare, referitoare la forma corectă a termenului prin care denumim această sărbătoare: Paște sau Paști? În primul rând, este necesar să lămurim faptul că, din punct de vedere etimologic, termenul Paști provine din forma bizantino-latină Pastihae a cuvântului de origine ebraică Pasah, care înseamnă „a trecut”. Evreii numesc Pesah sărbătoarea libertății sau a azimilor, în amintirea trecerii prin Marea Roșie, când s-au eliberat din rohia egipteană (Ieșire 12, 27). Acest eveniment se prăznuiește în fiecare an la 14 Nisan (prima lună plină de după echinocțiul de primăvară). Ne întrebăm, așadar, ce legătură există între un termen care denumește un eveniment relatat în Vechiul Testament - trecerea evreilor prin Marea Roșie - și Praznicul Învierii Domnului? Răspunsul este

că pătirile, moartea și Învieria Domnului din anul 33 au coincis cu Paștele evreilor. Important de menționat este și faptul că între aceste evenimente există doar o legătură de nume și de coincidență cronologică, motivul Paștilor creștine fiind cu totul altul față de cel al evreilor: eliberarea tuturor popoarelor din robia păcatului și a morții prin Învieria lui Hristos. Mai apoi, în ceea ce privește forma corectă a termenului prin care denumim sărbătoarea Învierii Domnului, Dictionarul Ortografic, Ortoepic și Morfologic al Limbii Române (editia a II-a, revizuită și adăugită) ne spune că ambele forme - Paște/ Paști - sunt acceptate ca fiind corecte.

Știm că, în Sfânta Scriptură, de Paștile evreilor era consumată și cea azimă sau pâine nedospită, alături de miel și vin. Creștinismul a dat alte semnificații acestor elemente, arătând că mielul este Hristos, care

Își acceptă jertfa, iar pâinea preparată în case înainte de Înviere - pasca - și vinul semnifică, de asemenea, sacrificiul Mântuitorului. Filologul român George-Mihail Pruteanu a explicat dilema aceasta dintre Paști și Paște, arătând că ea provine de la termenul pască, al cărui plural este paști sau păști, după modelul verbelor a paște (să pască, să paști) sau a naște (să nască, să naști). În limba vorbită, s-a simțit nevoia unui singular pentru a face referire, în mod natural, la o singură zi din cadrul sărbătorii Paștilor. Și astfel a luat naștere cuvântul Paște.

Deși variază ca formă în cadrul vocabularului limbii române, Biserica recomandă utilizarea formei Paști, așa cum se regăsește ea atât în Sfânta Scriptură, în Cartea de învățătură a diaconului Coresi din 1581 („Acestea sunt Paștile de bucurie și de veselie”), în Noul Testament din 1648 („sărbătoarea azimelor care să cheamă Paștile”), cât și în Dicționarul religios, publicat în 1994 de către Ion M. Stoian: „Paști = cea mai mare sărbătoare religioasă, celebrată de creștinii în amintirea Învierii

lui Iisus Hristos; (reg.) păscuță; (la mozaici) sărbătoare pe care evreii o celebrează între 15 și 22 ale lunii Nisan (aprox. aprilie), în amintirea ieșirii lor din Egipt, sub conducerea lui Moise; sărbătoarea azimelor (pesach)”.

În limbajul uzual, ne confruntăm cel mai des cu dilema aceasta - Paște/ Paști - atunci când vrem să le

facem urări celor dragi. Dar putem evita acest lucru foarte ușor, vorbindu-le despre ceea ce semnifică, de fapt, Paștile. Așadar, în loc să le urăm apropiaților noștri clasicul „Paște/ Paști fericit!”, le vom dori, mai degrabă, să poarte în suflet, gând și faptă bucuria Învierii și să mărturisească Lumina lui Hristos, Cel care a înviat din morți cu moartea pre moarte calcând.

Colegiul de redacție:

● Col.(r.) Gheorghe Pancu - Președintele Colegiului, Col.(r.) Petre Otu, Col.(r.) Preot prof. univ. dr. Mihai Valică, Pr.Andrei Vinca ● **Seniori editori:** Col.(r.) Constantin Chirilă, Col.(r.) Emil-Tiofil Bălțeanu, Col.(r.) Radu Vasile - Călărași, R.Moldova, Col.(r.) Alexandru Gorgan, Chișinău; Col.(r.) Iurie Nighina - Bălți ● **Redactor responsabil:** Georgeta Constantinescu ● **Secretar general de redacție:** Col.(r.) Marian Stanciu ● **Secretar tehnic de redacție:** Col.(r.) Mihai Prisecaru ● **Documentare:** Viorica Pancu ● **Fotoreporter:** Cdr.(r.) Silviu Bădărău, Cdr.(r.) Nicolae Mitică ● **Distribuție:** Slt.(r.) Emil Burlacu, Slt.(r.) Vasile Antici, Slt.(r.) Consilian Buiciuc ● **Editare:** 11 aprilie 2023

Adresa redacției: Cercul Militar Iași, Bd. Carol I nr.7; Tel. 0742-078745, 0775-332.970, 0722-669369; 0332-434039; Fax: 0332-402806, 0232-212831; www.ancmrr.ro; E-mail: gica_pancu@yahoo.com și radoslavescu@gmail.com

REZERVISTUL, Anul XIII, Nr. 1 (161-164)
- Ianuarie - Martie 2023 - 8 pagini